

13.5.2009

1208/9211/2007

Itella Oyj

Viite
Ref.
Ref.
Asia
Ärende
Subject

VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖS VARKAUDEN KUOPPAKANKAAN ALUEEN JAKELUSUUNNITELMASTA

1. Osapuolet

Ratkaisunhakija

Itella Oyj

2. Asian vireille tulo

Ratkaisunhakija Varkaudesta toimitti Viestintävirastoon Itella Oyj:n (jäljempänä myös Posti tai Itella) jakelusuunnitelmaan kohdistuvan ratkaisupyynnön 30.7.2007. Ratkaisupyynnön mukaan Posti oli siirtymässä Kuoppakankaan asuinalueella polkupyöräjakelusta autojakeluun. Tämän seurauksena Posti oli ilmoittanut haluavansa siirtää postilaatikat 4 - 5 laatikon ryhmiin oikealle puolelle katu.

Ratkaisunhakijan mukaan Posti ei ollut esittänyt jakelutavan muutokselle perusteita kuten esim. laskelmia odotettavissa olevista kustannussäästöistä. Lisäksi Kuoppakankaan asuinalue on tiheästi asuttu vanha asuinalue noin kilometrin päässä pääpostista. Alue on tämän vuoksi helposti kustannustehokkaan polkupyöräjakelun ulottuvissa. Kalliisiin jakeluautoihin siirtymisestä ei näin ollen ratkaisunhakijan mukaan voine syntyä säästöä.

Ratkaisunhakijan mukaan Postin ehdottamat laatikkoryhmät haittaavat oleellisesti teiden kunnossapitoa talvella. Kaikki esitetyt paikat jäävät talvella lumipenkköjen sisään. Itä-Suomen talvet ovat runsaslumisia ja lunta joudutaan jatkossa todennäköisesti kuljettamaan alueelta pois. Ratkaisunhakija toteaa, että paikalliset olosuhteet tulisi huomioida paljon paremmin Viestintäviraston ohjetta sovellettaessa.

Ratkaisunhakijan mukaan sähkökaapelit kulkevat vanhalla asuinalueella paikoitellen vain puolen metrin syvyydessä. Myös kymmeniä vuosia

vanhat istutukset haittaavat järkevien paikkojen määrää. Liikenneturvallisuuksiin ei Ratkaisunhakijan mukaan ole riittävästi otettu huomioon.

Ratkaisunhakijan mukaan laatikkoryhmien jälkikäteinen sijoittelu vanhalle asuinalueelle on kaiken kaikkiaan aivan eri asia kuin uudelle asuinalueelle. Jakelutavan muutos ei ratkaisunhakijan mielestä saa olla itsetarkoitus vaan sille pitää olla selkeät ja hyvät perustelut, joissa on otettu huomioon myös paikalliset olosuhteet ja asuinalueiden erilainen luonne.

Ratkaisunhakija on tyytymätön myös Postin tiedottamiseen ja muuhun asian hoitamisessa esiin tulleeseen menettelytapaan. Ratkaisunhakija kertoo saaneensa vasta 4.7.2007 valitukseen liitetyn 20.6.2007 päivätyn Postin tiedotteen, jossa kerrotaan Postin edustajan kiertävän 5.7.2007 alueella kertomassa ryhmittelyn käytännön toteutuksesta. Väliahon mukaan suurin osa alueen asukkaista oli ko. ajankohtana joko lomamatkalla tai töissä.

Tiedotteessa annetaan kuukausi aikaa "sijoittaa laatikko sovittuun ryhmään". Ratkaisunhakijan mukaan missään ei kerrota kuka vastaan laatikkoryhmän tekemisestä tai postilaatikoiden asentamisesta ja kunnossapidosta. Ratkaisunhakijan mukaan koko menettelytapa asiassa on erittäin kyseenalainen.

3. Asiaa koskevat säännökset

3.1 Postipalvelulaki

Postipalvelulain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on turvata hyvälaatuisten postipalveluiden ja erityisesti yleispalvelun saatavuus tasapuolisoin ehdoin koko maassa.

Postipalvelulain 2 §:n mukaan lakia sovelletaan postipalvelujen ja postiyrityksen yleispalvelun tarjoamiseen. Laki ei koske sanoma- ja aikakauslehtien kuljetusta ja jakelua

Postipalvelulain 12 §:n 1 momentin mukaan kirjelmätykset tulee jakaa pientaloihin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta olevaan laitteeseen tai rakennelmaan. Kerrostaloihin kirjelmätykset tulee jakaa rakennukseen asiakaskohtaisena jakeluna.

Postipalvelulain 14 §:n 1 momentin mukaan postiyrityksen on tehtävä suunnitelma jakelun yksityiskohtaisesta järjestämisestä. Postin saaja voi sopia postiyrityksen kanssa 12 §:n säännöksistä poikkeavista järjestelyistä kohtuullista maksua vastaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto antaa tarvittaessa yksityiskohtaisemmat yleiset ohjeet kirjelmätysten vastaanotossa ja jakelussa tarvittavien laitteiden ja vähäisten rakennelmien sijoittelusta.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos postin saaja ja postiyritys eivät ole päässeet keskenään sopimukseen postin vastaanoton järjestelyistä eikä asiassa ole annettu lainvoimaista ratkaisua, postiyrityksellä on oikeus

säilyttää kysymyksessä olevalle postinsaajalle tulevat kirjelähetykset noudettavina postin saajan osoitteen mukaan määräytyvässä toimipaikassa.

Postipalvelulain 22 §:n 1 momentin mukaan kunta on velvollinen sallimaan kirjelähetyksen keräilyssä ja jakelussa tarvittavien laitteiden ja vähäisten rakennelmien, kuten postilaatikkojen, sijoittamisen asemakaavassa osoitetuille yleisille alueille, milloin sijoittamista ei voida muulla tavoin järjestää postiyrityksen ja postin saajan kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Keräilyssä ja jakelussa tarvittavista laitteista ja vähäisistä rakennelmista tai niiden käytöstä ei saa aiheutua tarpeetonta vaaraa liikenteelle eikä olennaista haittaa yleisen alueen muulle käytölle.

Samana pykälän 2 momentin mukaan tontin, muun kiinteistön tai rakennuksen omistaja on velvollinen sallimaan, että seinään, porttiin tai aitaan kiinnitetään taikka maalle sijoitetaan keräilyssä ja jakelussa tarvittavia laitteita tai vähäisiä rakennelmia 1 momentissa säädetyin edellytyksin. Velvoite voidaan kuitenkin asettaa vain, jos se on omistajan kannalta kohtuullinen.

Pykälän 3 momentin mukaan keräilyssä ja jakelussa tarvittavia laitteita tai vähäisiä rakennelmia saadaan sijoittaa yleisistä teistä annetussa laissa (243/1954) tarkoitetun yleisen tien vier-, suoja- tai näkemäalueelle, jos sijoittamisesta tai laatikkojen käytöstä ei aiheudu tarpeetonta vaaraa liikenteelle tai olennaista haittaa tienpidolle.

Postipalvelulain 23 §:n 1 momentissa säädetään, että jos asianosaiset eivät sovi postilaatikkojen sijoittamisesta, siitä määrää kunnan rakennusvalvontaviranomainen ottaen huomioon kysymykseen tulevan paikan muun käytön ja tarkoituksenmukaisen postitoiminnan vaatimukset. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee ratkaisussaan ottaa huomioon myös Viestintäviraston 14 §:n nojalla antamat yleiset ohjeet.

3.2 Viestintäviraston valtakunnalliset ohjeet ja suositukset postinjakelun järjestelyistä 15.3.2006

Viestintävirasto on antanut valtakunnalliset ohjeet suositukset postinjakelun järjestelyistä. Ohjetta on viimeksi päivitetty 15.3.2006. Ohjeiden tarkoituksena on turvata ja sovittaa yhteen postin saajien, lähettäjien sekä postiyritysten intressit postitoiminnan kokonaisuuden edun mukaisen postinjakelun järjestämisessä.

Ohjeiden luku 2 koskee postilaatikoiden sijoittamista taajamien pientaloalueilla.

Ohjeiden mukaan postilaatikot pyritään lähtökohtaisesti sijoittamaan postin saajan / kiinteistönomistajan ja postiyrityksen yhteisesti sopimaan paikkaan.

Laatikon sijaintia postin saajan kannalta ei tule huonontaa, ellei laatikon siirtämiseen ole ohjeen mukaista perusteltua syytä tai ellei alueella toteuteta Viestintäviraston hyväksymään postipalvelulain 14 § 1 momentin tarkoittamaan postiyrityksen jakelusuunnitelmaan perustuvan postin jakelutavan muutosta. (2.1.2)

Postilaatikat pyritään sijoittamaan postin saajan tai postin saajien asuttaman tontin kulkuliittymään. (2.1.3)

Mikäli tämä ei ole järjestettävissä postin saajan ja postiyrityksen kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin, on kunta velvollinen sallimaan postilaatikoiden sijoittamisen asemakaavassa osoitetuille yleisille alueille. Postilaatikoista tai niiden käytöstä ei saa aiheutua vaaraa liikenteelle eikä olennaista haittaa kadunpidolle tai yleisen alueen muulle käytölle. (2.1.4)

Ohjeiden kohdassa 2.1.7 todetaan, että postipalvelulain mukaan postiyrityksen tulee jakaa kirjelähetykset pientaloihin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta olevaan postilaatikkoon. Osoitepaikka on kaava-alueilla tontti tai rakennuspaikka.

Perustellusta syystä postiyritys voi jakaa postilähetykset postilaatikkoon tai laatikkoryhmään, joka sijaitsee postin saajan osoitepaikan rajojen ulkopuolella. (2.1.8)

Kohtuullinen matka kiinteistön ajo- tai kulkuliittymästä tontin ulkopuolelle sijoitetulle postilaatikolle tai laatikkoryhmälle on enintään 50 metrin matka yhteen suuntaan mitattuna. (2.1.9)

Ohjeiden kohdan 2.1.10 mukaan postilaatikat tulee pääsääntöisesti sijoittaa yleisille alueille siten, ettei postin saajan tarvitse ylittää ajoväylää laatikolla asioidessaan. Sijoittamisessa tulee ottaa huomioon jakeluajoneuvon mahdollisuus turvalliseen ja muuta liikennettä mahdollisimman vähän häiritsevään liikennöintiin. Sijoittamisella ei saa heikentää liikenneturvallisuutta risteysalueilla, suojateilla tai jalkakäytävillä eikä vähentää olemassa olevia pysäköintimahdollisuuksia.

Sijoittamisella ei saa olennaisesti haitata kadunpitoa. (2.1.11)

Postilaatikat tai -laatikkoryhmät tulee sijoittaa siten, että ajoneuvolla voidaan ajaa niiden viereen (2.1.14).

Jos postilaatikko tai laatikkoryhmä sijoitetaan yleiselle alueelle tai toisen postin saajan tontille tulee postinsaajien keskenään sopia ajo- tai kulkuyhteyden ylläpidosta postilaatikolle tai laatikkoryhmälle. (2.1.17)

Jos postilaatikko tai laatikkoryhmä sijoitetaan postipalvelulain 22 §:n mukaisesti kunnan maalle, tulee postin saajan / kiinteistönomistajan, postiyrityksen ja kunnan edustajan sopia laatikon tai laatikkoryhmän sijoituspaikasta. Mikäli laatikko tai laatikkoryhmä tällöin sijoitetaan yleisen ajo- tai kulkuväylän välittömälle reuna-alueelle postiyrityksen esityksen mukaisesti, vastaa postiyritys pääsääntöisesti väylän normaalista kunnossapidosta laatikolle tai laatikkoryhmälle mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta. (2.1.19)

Milloin postiyrityksen postinjakelun sujuvuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, voidaan postilaatikat sijoittaa naapuritonteilla vierekkäin, esimerkiksi tonttien väliselle rajalle ajoväylän varteen joko tontin kulkuliittymään tai ellei tämä ole kohtuudella toteutettavissa, yleiselle tiealueelle. Postilaatikoiden sijainnin tulee olla tasapuolinen

kummallekin naapurille eikä siitä saa aiheutua kohtuutonta haittaa postin saajalle. (2.2.2)

Postilaatikot on pääsääntöisesti sijoitettava siten, ettei postin saaja joudu postilähetystä noutaessaan ylittämään ajoväylää. Milloin ajoväylällä ei ole lainkaan läpiajoliikennettä tai liikenne on muuten määriteltävissä hyvin vähäiseksi, voidaan väylän varrella myös vastakkaisten toittien postilaatikot ryhmitellä yhtenäiseksi laatikkoryhmäksi. Kohtuullinen matka kiinteistön ajo- tai kulkuliittymästä postin saajan tontin ulkopuolelle sijoitetulle laatikkoryhmälle on enimmillään 50 metriä yhteen suuntaan mitattuna (2.2.3).

4. Viestintäviraston toimivalta

Viestintävirasto on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimiva sähköisen viestinnän ja tietoyhteiskuntapalvelujen yleinen hallintoviranomainen. Postipalvelulain 30 §:n 2 momentin mukaan Viestintäviraston tehtäviin kuuluu valvoa, että postiyritys noudattaa postipalvelulakia.

Postipalvelulain 37 §:n mukaan postiyrityksen jakelusuunnitelmaan tai postinjakeluun tyytymätön voi saattaa asian Viestintäviraston ratkaistavaksi. Ratkaisupyyntö on annettava Viestintävirastolle 60 päivän kuluessa tyytymättömyyden aiheuttaneen seikan tiedoksisaamisesta.

Postipalvelulain 33 §:n mukaan Viestintävirasto voi velvoittaa postipalvelulakia rikkovan postiyrityksen korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä.

5. Asian selvittäminen

5.1 Varkauden kaupungin Kuoppakankaan alueen jakelusuunnitelma

Viestintävirasto on tutustunut Varkauden kaupungin Kuoppakankaan alueen 18.9.2007 päivättyyn jakelusuunnitelmaan.

Jakelusuunnitelman mukaan suunnitelman piirissä on noin 150 taloutta. Jakelumuutoksen perusteena on siirtyminen autojakeluun. Jakelusuunnitelma koskee Postin viisipäiväistä perusjakelua.

Suunnitelman mukaan postilaatikoiden ryhmittelyn etenemisestä Varkauden kaupunkiin ilmoitettiin Varkauden kaupungille 10.5.2007 lähetetyllä sähköpostiviestillä. Varkauden kaupunkia koskevat suunnitelmat esiteltiin kaupungin edustajille Postin tiloissa pidetyssä tilaisuudessa 30.5.2007.

Ryhmittelyasiaa esiteltiin paikalliselle omakotiyhdistykselle Varkauden Postin tiloissa 8.6.2007. Alustavat alue - ja ajoväyläsuunnitelmat esiteltiin Varkauden kaupungin tiemestarin sijaiselle kesäkuussa 2007.

Jakelusuunnitelman mukaan alueen puhelin- ja sähkökaapeleiden paikallistaminen tehtiin 27.7.2007. Sähkökaapelit merkittiin maastoon punaisella maalilla ja puhelinkaapelit vastaavasti sinisellä. Merkinnät suoritti Relacom Finland Oy.

Suunnitelmassa kerrotaan, että postinumeroalueen jokaiseen talouteen jaettiin 4.6.2007 päivätty ryhmittelyn käynnistämistä kertova tiedote viikoilla 23–24. Tämän jälkeen postinsaajia lähestyttiin heinäkuussa viikoilla 28–30 kirjeellä, jolla heidät kutsuttiin paikan päälle keskustelemaan Postin alustavasta jakelusuunnitelmasta ja sopimaan oman postilaatikkonsa ja laatikkoryhmän sijoituspaikasta.

Lisäksi suunnitelmassa kerrotaan Postin edustajan kiertäneen asuinalueella 5.- 6.7.2007. Kaikkia alueen postinsaajia ei tuolloin tavoitettu ja asiakaspalautteen johdosta alueen postinsaajille järjestettiin 10.9.2007 uusi keskustelutilaisuus. Keskustelutilaisuudessa postinsaajille esiteltiin Postin alustava jakelusuunnitelma.

Jakelusuunnitelman liitteenä on osoitekohtainen luettelo (liite 1) postinumero- tai asuinalueen alustavasti suunnitelluista postilaatikoiden ja ryhmien sijainnista. Jakelusuunnitelman mukaan luettelo käytiin postinsaajien kanssa läpi keskustelutilaisuudessa ja yhteisesti sovitut paikat merkittiin maastoon merkkikepillä.

Keskustelutilaisuuteen osallistuneelle postinsaajalle toimitettiin pyynnöstä nähtäväksi valmistunut jakelusuunnitelma sekä osoitekohtainen luettelo kyseessä olevan tien, tieosan tai lähialueen suunnitelluista postilaatikkoryhmistä ja mahdollisten yksittäisten laatikoiden sijoituspaikoista. Keskustelutilaisuuden jälkeen kaikille alueen postinsaajille jaettiin kirje, jossa kerrottiin jakelusuunnitelman valmistuneen ja sen mukaisen postinsaajan postilaatikon sijaintipaikan merkityn maastoon merkkikepillä.

Yleisinä perusteluina postilaatikoiden ryhmittelemiselle jakelusuunnitelmassa mainitaan, että tällä tavoin Posti pyrkii muun muassa saamaan postinjakelun sujuvammaksi ja hallitsemaan työvoimavaltaisen jakelun kustannuksia. Kustannusten hallitsemisen sanotaan olevan välttämätöntä viisipäiväisen jakeluverkon ylläpitämiseksi, sillä jaettava posti on tulevaisuudessa vähenemässä muun muassa sähköisen laskutuksen lisääntymisen vuoksi.

Suunnitelman mukaan Postin on kilpailukykyensä säilyttääkseen pyrittävä hillitsemään postimaksujen nousua, mikä on lopulta myös postin saajien etu. Lisäksi jo 1970-luvulla alkanut ryhmittely on tasapuolisuuden vuoksi tarpeen saattaa loppuun.

Jakelusuunnitelmassa todetaan ajoneuvojen käyttöönotolla postinjakelussa olleen olennainen merkitys postinjakelun nopeuttamisessa ja tehostamisessa. Taajamissa ja kaava-alueilla ei ajoneuvon käytöstä kuitenkaan saada hyötyä, jos jakelussa poiketaan jokaiselle tontille tien molempiin kulkusuuntiin. Järkevä ajoneuvon käyttö edellyttää vähimmillään oikeutta sijoittaa laatikot tien yleiselle alueelle. Tien vastakkaisten tonttien laatikoiden sijoittaminen samaan ryhmään taas mahdollistaa kyseisen tien jakeluajan puolittumisen, kun tien jakelu voidaan toteuttaa ajamalla vain yhteen suuntaan.

Alue- ja ajoväyläkohtaisten jakelusuunnitelman perustelujen aluksi Postin suunnitelmassa todetaan, että alue on käyty katu kadulta läpi. Jakelusuunnitelman mukaan postilaatikoiden ja laatikkoryhmien sijoittelussa on otettu huomioon alueen liikennöinti ja liikenneturvallisuus sekä postinjakajan työturvallisuus. Posti on tutustunut Varkauden

kaupungin liikenneturvallisuuksuunnitelmaan, katuluokat -karttaan sekä liikenneonnettomuudet 2006 karttaan. Lisäksi Postin edustaja on suorittanut maastotarkasteluja ajamalla kadut ja tiet henkilöautolla läpi.

Jakelusuunnitelmassa todetaan, että Postin ryhmittelytoimenpiteillä vähennetään merkittävästi pihoilta peruutuksia, jotka ovat aina liikenneturvallisuus riski. Lisäksi postilaatikot ja laatikkoryhmät on suunniteltu sijoitettavaksi siten, että jakelu voidaan suorittaa suoraan jakeluautosta ajoneuvon ajosuunnan mukaisesti, välttämällä tarpeetonta liikennöintiä tontilla.

Katukatselmuksat suoritettiin jakelusuunnitelman mukaan yhteistyössä Varkauden kaupungin edustajien kanssa kesäkuussa 2007. Kalastajankadun, Vattuvuorenkadun sekä Näreikönkadun katselmointi tehtiin apulaistyönjohtajan kanssa 5.6. ja 12.6.2007. Itellan suunnitelmiin tehtiin muutos Kalastajankatu 19, 21 ja 26:n osalta. Talojen 19 ja 21 välissä olevalle tyhjälle alueelle oli suunniteltu edellä mainittujen kiinteistöjen laatikkoryhmä. Talojen välissä olevaa vapaata aluetta käytetään talvella lumen varastointi paikkana. Apulaistyönjohtajan mielestä laatikointi jopa osittain helpottaa heidän auraustyötä. Ryhmittelyn myötä auraukuskaluston ei tarvitse "väistellä" yksittäisiä laatikoita.

Jakelusuunnitelmassa kerrotaan edelleen, että Varkauden kaupungin edustajan kanssa 11.9.2007 pidetyssä katselmointitilaisuudessa todettiin toistamiseen, etteivät Itellan suunnitelmat aiheuta haittaa Kalastajankadun kunnossapidolle, muun muassa lumenauraukselle.

Muutosten kohteena olevalla alueella Kalastajankadulla, Vattuvuorenkadulla sekä Näreikönkadulla postilaatikot ja laatikkoryhmät sijoitetaan jakelusuunnitelman mukaan vain tien toiselle puolelle syystä, että edellä mainittujen katujen liikennemäärät ovat vähäisiä eikä ajoväylää käytetä läpiajoliikenteeseen. Käytännössä alueella liikennöivät vain sen asukkaat. Alueella on lisäksi yleisnopeusrajoitus 30 km/h, joka osaltaan lisää yleistä liikenneturvallisuuksua ja jakajan työturvallisuuksua sekä varmistaa postinsaajien turvallisen postinnoudon.

Jakelusuunnitelman mukaan osoitepaikan Kalastajankatu 2, liittymä sijaitsee Kalastajankadun mutkassa, paikassa johon postilaatikon sijoittaminen aiheuttaisi liikenneturvallisuuksuriskin. Postin saajan turvallisuuden ja postinjakajan työturvallisouden varmistamiseksi postilaatikko jää suunnitelman mukaan entiselle paikalleen tontin ajoliittymään.

Jakelusuunnitelman lailliset perustelut -osassa todetaan, että vaikka Viestintäviraston ohjeiden mukaan taajamien pientaloalueilla postilaatikot pyritään sijoittamaan pääsääntöisesti postin saajien kulkuliittymiin, on Postilla oikeus sijoittaa laatikot postipalvelulaissa ja Viestintäviraston ohjeissa sanotuilla edellytyksillä myös tontin kulkuliittymän ulkopuolelle.

Suunnitelmassa toistetaan postipalvelulain 12 §:n säännös, jonka mukaan kirjelmähetykset tulee jakaa pientaloihin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta olevaan laitteeseen tai rakennelmaan. Tämä jälkeen viitataan Viestintäviraston ohjeiden 2.1.9 -kohtaan, jonka mukaan kohtuullinen matka kiinteistön ajo- tai kulkuliittymästä tontin ulkopuolelle

sijoitetulle postilaatikolle tai laatikkoryhmälle on taajamien pientaloalueilla enintään 50 metrin matka yhteen suuntaan mitattuna.

Postipalvelulain 22 §:n mukaan kunta on velvollinen sallimaan postilaatikkojen sijoittamisen asemakaavassa osoitetuille yleisille alueille, milloin sijoittamista ei voida muulla tavoin järjestää postiyrityksen ja postin saajan kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Tästä ei kuitenkaan saa aiheutua tarpeetonta vaaraa liikenteelle eikä olennaista haittaa yleisen alueen muulle käytölle.

Jakelusuunnitelmassa todetaan, että lain 22 §:n nimenomaisen maininnan perusteella postilaatikoiden sijoittamisen tulee tapahtua myös postiyrityksen kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Jo lakia edeltäneen postitoimintalain perusteluissa oli maininta, jonka mukaan postinjakelua koskeva ehdotus perustuu toiminnan taloudellisuuden arviointiin siten kun Posti- ja telelaitoksen postitoimi on sen tehnyt. Käytännössä postitoimintalaissa oli vahvistettu Postin jo pitkään noudattamat jakeluperiaatteet eikä postipalvelulaki tuonut asiaan muutosta.

Jakelusuunnitelmassa toistetaan Viestintäviraston ohjeiden mukaiset tavat postilaatikoiden sijoittamiseen omakotialueilla (2.2.1 - 2.2.3, 2.1.2) ja todetaan, että koska Postin on kohdeltava asiakkaitaan tasapuolisesti, on sen huolehdittava myös siitä, että postilaatikoiden sijoittelu on tasapuolista samassa asemassa oleville postin saajille sekä alueellisesti että valtakunnallisesti.

Jakelusuunnitelman lopussa on tietoa erimielisyyksien ratkaisemisesta ja suunnitelmaan sovellettavista postipalvelulain säännöksistä.

5.2 Viestintäviraston selvityspyynnöt Itella Oyj:lle

Viestintävirasto pyysi 27.8.2007 Itellalta selvitystä ratkaisunhakijan ratkaisupyynnön johdosta. Lisäksi Viestintävirasto pyysi vielä 1.10.2007 lisäselvitystä.

Selvitystä pyydettiin esittämään Kuoppakankaan asuinalueen jakelusuunnitelmasta, autojakeluun siirtymisen perusteista ja perusteista, joiden vuoksi Posti on päätenyt ehdottamaan alueen postin saajien postilaatikkojen ryhmittelyä. Selvitystä pyydettiin myös siitä, kuinka Posti on suunnitelmassaan ottanut huomioon alueiden talviaikaisen kunnossapidon ja laatikkoryhmittelystä kunnossapidolle aiheutuvat rasitteet. Selvityksessä pyydettiin tuomaan esiin, onko ryhmittelyssä otettu huomioon sähkökaapeli sijainti sekä, miten Posti on selvittänyt autojakeluun siirtymisen ja laatikkoryhmittelyn vaikutukset postin saajien ja muiden tienkäyttäjien liikenneturvallisuuksiin. Selvityksessä pyydettiin esittämään Postin liikenneturvallisuuksiin koskevan selvitystyön tulokset ja liittämään mukaan mahdolliset asiaa koskevat asiantuntijalausunnat. Erityisesti selvityksessä pyydettiin kertomaan perusteet, joiden nojalla on katsottu mahdolliseksi ehdottaa joidenkin postin saajien laatikkojen sijoittamista ajoväylän toiselle puolelle (eli muulle puolelle kuin sille, jolla heidän osoitepaikkansa sijaitsee).

Selvitystä pyydettiin myös Postin tiedottamisesta ja muista asian hoitamisesta esiin tulleista menettelytavoista. Selvityksessä pyydettiin kertomaan Itellan käsitys siitä, kuka vastaa mahdollisista

postilaatikkoryhmätelineistä ja niiden kunnossapidosta. Selvityksessä pyydettiin myös tietoa siitä, miten Posti tiedottaa alueen postin saajia edellä tarkoitettusta vastuun jaosta.

5.3 Itella Oyj:n selvitys

Autojakeluun siirtyminen

Itella Oyj toimitti pyydetyt selvityksensä Viestintävirastoon 17.9. ja 24.10.2007. Selvityksissään Itella perustelee autojakeluun siirtymistä toteamalla, että postinjakelun nopeuttamisessa ja tehostamisessa on olennainen merkitys ollut erilaisten ajoneuvojen käyttönotolla. Taajamissa ja kaava-alueilla ajoneuvon käytöstä ei Itellan mukaan saada hyötyä, jos jakelutyössä poiketaan jokaiselle tontille tien molempiin kulkusuuntiin. Järkevä ajoneuvon käyttö edellyttää Itellan mukaan vähimmillään oikeutta käyttää yleisen tien aluetta yksittäisten laatikoiden tai vierekkäisten tonttien kahden laatikon ryhmien sijoitteluun. Tien vastakkaisten tonttien postilaatikoiden yhdistäminen samaan laatikkoryhmään mahdollistaa näiden teiden jakeluajan puolittumisen, kun jakelu voidaan suorittaa vain yhteen ajosuuntaan.

Varkauden Kuoppakankaalla toteutetaan Itellan lisäselvityksen mukaan jakelutavan muutos, jossa polkupyörällä ajettavat reitit muutetaan autolla ajettaviksi. Itellan mukaan jaettavien lähetysten volyymin huomattava kasvu viime vuosina on aiheuttanut jakelussa muuan muassa sen, että jakeluvälineiden kuten polkupyörien kapasiteetti ei ajoittain riitä. Polkupyörästä jakeluautoon siirtymisellä vaikutetaan Itellan mukaan olennaisesti myös postinjakajan työssä jaksamiseen ja työturvallisuuteen. Autojakelun myötä yksittäisen jakajan työtaakka kevenee ja kokonaiskustannukset pienenevät, kun suuret lähetysmäärät saadaan kuljetettua jakelureitillä suoraan jakeluun käytettävällä ajoneuvolla. Lisäksi Itellan mukaan postinjakelu tehostuu, kun ajoneuvolla voidaan jakaa huomattavasti laajempia jakelureittejä suppeiden kärry- ja polkupyöräreittien sijaan. Muutoksella tavoitellaan selvityksen mukaan myös talviolosuhteissa tapahtuvien työtapaturmien, kuten liukastumisten ja kaatumisten oleellista vähenemistä.

Alueiden talviaikainen kunnossapito

Itella toteaa selvityksessään, että kadunpidon järjestäminen kuuluu kunnalle. Kiinteistöille kuuluvista kadunpitoon liittyvistä velvollisuuksista säädetään kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetussa laissa. Kunnan tulee laissa määrätyin edellytyksin ottaa pientalovaltaisilla alueilla huolehtiakseen tontinomistajien vastuulla olevista kunnossapitotehtävistä.

Itellan selvityksen mukaan Varkauden kaupungin, Kuoppakankaan asuinalueen alustavat suunnitelmat postilaatikkojen ja laatikkoryhmien sijaintipaikoiksi katselmoitiin yhdessä katujen kunnossapidonapulaistyönjohtajan kanssa 5.6. ja 12.6.2007. Edellä mainituissa katselmointitilaisuuksissa Itellan suunnitelmia tarkasteltiin katujen kunnossapidon, kuten talvikunnossapidon kannalta.

Selvityksessä kerrotaan, että yhteisen katselmoinnin perustella Itellan suunnitelmiin tehtiin muutos Kalastajankatu 19, 21 ja 26:n osalta.

Tehtyjen muutosten jälkeen kaupungin edustajalla ei ollut enää huomautettavaa Itellan suunnitelmiin katujen kunnossapidon kannalta. Apulaistyönjohtajan mielestä laatikointi jopa osittain helpottaa heidän aauraustyötä, koska ryhmittelyn ansiosta aurasuunnitelman ei tarvitse väistellä yksittäisiä laatikoita.

Viestintäviraston selvityspyynnön ja postin saajilta saatujen palautteiden johdosta Itella järjesti Kalastajankadun osalta uuden katselmoinnin Varkauden kaupungin edustajan kanssa 11.9.2007. Katselmointitilaisuudessa todettiin, etteivät Itellan suunnitelmat aiheuta haittaa Kalastajankadun kunnossapidolle, mm. lumenauraukselle.

Sähkö ja puhelinkaapeleiden sijainnin huomioiminen

Alueen sähkö- ja puhelinkaapeleiden sijaintien paikallistettiin 27.7.2007. Sähkökaapelit merkittiin maastoon punaisella maalilla ja puhelinkaapelit vastaavasti sinisellä maalilla. Merkitsemisen suoritti Relacom Finland Oy.

Alueen liikenneturvallisuuden huomioiminen

Postilaatikkojen ja laatikkoryhmien sijoittelussa on Itellan selvityksen mukaan otettu huomioon alueen liikennöinti ja liikenneturvallisuus sekä postinjakajan työturvallisuus. Itella on käyttänyt suunnittelutyössään apunaan Varkauden kaupungin liikenneturvallisuussuunnitelmaa, katuluokat -karttaa sekä liikenneonnettomuudet 2006 karttaa. Lisäksi Itellan edustaja on suorittanut maastotarkasteluja ajamalla kadut ja tiet henkilöautolla läpi.

Itellan ryhmittelytoimenpiteillä vähennetään merkittävästi pihoilta peruutuksia, jotka ovat aina liikenneturvallisuus riski. Lisäksi postilaatikat ja laatikkoryhmät on suunniteltu sijoitettavaksi siten, että jakelu voidaan suorittaa suoraan jakeluautosta ajoneuvon ajosuunnan mukaisesti, välttämättä tarpeetonta liikennöintiä tontilla.

Muutoksen kohteena olevalla alueella Kalastajankadulla, Vattuvuorenkadulla sekä Näreikönkadulla postilaatikat ja laatikkoryhmät sijoitetaan ainoastaan tien toiselle puolelle (siis myös muulle puolelle, kuin sille jolla postinsaajan osoitepaikka sijaitsee). Tällaisen sijoittelun Itella perustelee sillä, että kyseisten katujen liikennemäärät ovat vähäisiä. Kaduilla liikennöivät pääasiassa asukkaat eikä niiltä ole mahdollisuutta läpiajoliikenteeseen. Lisäksi Itella on selvityksensä mukaan huomionnut Viestintäviraston valtakunnalliset ohjeet (2.2.3).

Itellan tiedottaminen ja muut menettelytavat

Itellan selvityksen mukaan Kuoppakankaan asuinalueella koskevaa postilaatikkojen ryhmittelyä esiteltiin paikalliselle omakotiyhdistykselle 8.6.2007 Itellan tiloissa pidetyssä tilaisuudessa. Ennen tilaisuuden alkua omakotiyhdistyksen vastustus ryhmittelyä kohtaan oli runsasta ja sen edustajilla oli ennakkokäsitys, että postilaatikat tullaan siirtämään pitkän noutomatkan päähän, katujen pätyihin. Postin esiteltyä alustavat suunnitelmat sekä muutoksen perusteet omakotiyhdistyksen edustajat suhtautuivat myönteisesti ryhmittelytoimenpiteisiin.

Itella kertoo selvityksessään, että postinumeron jokaiseen talouteen jaettiin viikoilla 23-24 ryhmittelyn käynnistymisestä kertova tiedote. Tämän jälkeen, viikoilla 28-30 alueen postin saajille jaettiin tiedote (2. asiakastiedote), jolla kerrottiin, että postinedustaja kiertää asuinalueella ja postinsaajat kutsuttiin paikan päälle keskustelemaan oman postilaatikkonsa ja laatikkoryhmänsä sijoituspaikasta. Keskustelutilaisuudet aikataulutettiin pidettäväksi kaduittain 5.7.-6.7.2007, kello 14 - 17 välisenä aikana. Itella tapasi keskustelutilaisuuksissa alueen noin 160 postinsaajatalouden edustajista runsaat 70. Postinsaajille esiteltiin tilaisuuksissa Postin alustava jakelusuunnitelma ja postin alustava ehdotus postilaatikon tai laatikkoryhmän sijaintipaikaksi. Yhdessä sovitut postilaatikkojen paikat merkittiin merkkikepillä maastoon. Itella merkitsi kepillä ehdottamansa postilaatikon paikan myös sellaisten postin saajien osalta, joita ei tavattu keskustelutilaisuuksissa.

Itellan työohjeiden mukaan 2. asiakastiedote tulee jakaa muutoksen kohteena olevan alueen postinsaajille noin kahta viikkoa ennen keskustelutilaisuuksia. Varkauden Kuoppakankaan osalta 2. asiakastiedote oli päivätty 20.6.2007 ja se oli tarkoitus jakaa postinsaajille viikolla 25. Inhimillisen erehdyksen vuoksi tiedote jaettiin postin saajille vasta 4.7.2007.

Tiedotteen jakelun myöhästymisen johdosta postin saajilla ei ollut riittävästi aikaa varautua osallistumaan kyseiseen tilaisuuteen, eikä alueen kaikkia postin saajia muun muassa tästä syystä tavattu. Itellan saaman asiakaspalautteen vuoksi keskustelutilaisuudet järjestettiin uudelleen Kalastajankadun, Vattuvuorenkadun ja Näreikönkadun postin saajien kanssa 10.9.2007 klo 16.00 - 19.00 välisenä aikana. Postinsaajille uuden keskustelutilaisuuden ajankohdasta kerrottiin 3.9.2007 jaetulla tiedotteella. Tässä keskustelutilaisuudessa tavattiin kymmenen postinsaajatalouden edustajat.

Postinsaajat vastustivat Itellan selvityksen mukaan edelleen ryhmittelytoimenpiteitä, perusteluinaan että suunnitellut sijaintipaikat haittaavat alueen talvikunnossapitoa. Postin edustaja otti postinsaajien yhteystiedot ottaakseen heihin yhteyttä, kun kadut on katselmoitu uudelleen kaupungin edustajan kanssa. Postinsaajien kanssa oli tarkoitus kokoontua vielä kerran viikolla 38. Jakelusuunnitelmasta käy kuitenkin ilmi, että Posti ei saanut järjestettyä viimeksi mainittua tilaisuutta syystä, että postin saajien edustaja (ratkaisunhakija) kertoi postin saajien odottavan Varkauden rakennusvalvontatoimiston kannanottoa.

Postilaatikkojen, laatikkoryhmien ja niiden lähiympäristön ylläpito ja kustannusvastuu

Itellan selvityksen mukaan postilaatikkojen pystyttämiseen, kunnossapitoon ja siisteyteen liittyvistä kustannuksista vastaa postin saaja. Itella siteeraa selvityksessään aiheeseen liittyvät kohdat Viestintäviraston valtakunnallisesta ohjeesta ja suosituksista postinjakelun järjestelyistä.

Itellan selvityksen mukaan se kertoo postilaatikkojen, laatikkoryhmien ja niiden lähiympäristön ylläpito- ja kustannusvastuusta aina keskustelutilaisuuksissa paikalla oleville postinsaajille. Lisäksi

postinsaajille voidaan antaa joko kyseissä tilaisuudessa tai toimittaa jälkikäteen laatikkoryhmän rakentamiseen liittyviä ohjeita.

Itella toteaa saadun palautteen osoittavan, ettei edellä mainittu toimintatapa ole riittävä, etenkin, jos postin saajaa ei tavata. Tästä syystä Itella kertoo selvityksessään tehneensä syksyn 2007 aikana aiheesta esitteen, joka jatkossa jaetaan kaikille muutosten kohteena olevien alueiden postinsaajille 2. asiakastiedotteen yhteydessä. Selvityksen mukaan Itellalla oli aikomus jakaa edellä mainittu esite kaikille alueen postinsaajille jakelusuunnitelman valmistumisesta ja laatikoiden siirtämisen määräpäivästä tiedottaessaan.

Lisäselvityksessään Itella toteaa, että se ei voi vaatia postin saajia rakentamaan postilaatikkotelineitä. Kysymyksessä on suositus ja pyyntö toimia näin. Itellalle riittää myös yksittäisten postilaatikoiden siirtäminen vierekkäin niin, että ne muodostavat ryhmän. Itellan asiaa käsittelevä ohje perustuu Suomen Kuntaliiton ja monien kuntien sekä myös joidenkin postin saajien pyyntöön luoda ohje, jota noudattamalla saataisiin yhtenäinen ja siisti maisemakuva aikaiseksi.

5.4 Ratkaisunhakijan lausunto

Autojakeluun siirtymisestä ja ryhmittelystä

Viestintävirasto varasi ratkaisunhakijalle tilaisuuden lausua käsityksensä Itellan antamista selvityksistä. Ratkaisunhakija kritisoi lausuntonsa aluksi edelleen sitä, että Itellan selvityksestä puuttuvat yksikäsitteiset, taloudelliset perusteet autojakeluun siirtymiselle.

Ratkaisunhakija kiinnittää myös huomiota Itellan ristiriitaisiin perusteluihin. Jakelusuunnitelmassa Itella perustelee autojakeluun siirtymistä ja laatikkoryhmittelyä jaettavien lähetysten määrän laskulla. Itellan selvityksessä polkupyöräjakelusta autojakeluun siirtymistä perustellaan puolestaan jaettavien lähetysten määrän kasvulla.

Ratkaisunhakija toistaa jo valituksessa esiintuomansa polkupyöräjakelua puoltavat seikat. Hänen mielestään on vaikea kuvitella, että autojakelusta syntyisi mitään todellisia säästöjä.

Ratkaisunhakija kritisoi myös Itellan perustelua, jonka mukaan jakeluautoon siirtymisellä vaikutetaan olennaisesti postinjakajan työssä jaksamiseen ja työturvallisuuteen. Ratkaisunhakija toteaa, että "lukuisat vanhat ja pienet asiakkaat laitetaan liukastelemaan tien poikki, jottei postimiehen tarvitsisi nousta autosta."

Ratkaisunhakijan mielestä Itella toimii vastoin Viestintäviraston ohjeita vedotessaan autojakeluun siirtymisessä alueelliseen ja valtakunnalliseen tasapuolisuuteen. Hän toteaa Kuoppakankaan olevan vanhaa 50 -luvulla rakennettua aluetta, jolle laatikostoryhmien sijoittelu on huomattavasti vaikeampaa kuin uudelle asuntoalueelle jolloin se voidaan ottaa jo kaavassa huomioon.

Teiden kunnossapito

Ratkaisunhakija kritisoi myös kaupungin tiemestarin allekirjoittamaa Itellan laatimaa teiden kunnossapitoa koskevaa lausuntoa. Se osoittaa

hänen mielestään, ettei asiaan ole perehdytty. Tien varrella olevat syvät ojat pakottavat hänen mukaansa sijoittamana laatikkoryhmät lähelle katua, jolloin katua ei voi aurata koko leveydeltä.

Ratkaisunhakija on liittännyt lausuntoonsa tulosteen kaupungin tiemestarin 14.11.2007 lähettämästä sähköpostiviestistä. Tiemestari toteaa viestissä, että laatikkoryhmät on alueella sijoitettu lähes poikkeuksetta vastoin Postin ohjetta liian lähelle ajoradan reunaa. Tiemestarin mukaan tällaisissa tapauksissa on olemassa rikkoontumisen vaara. Oikein rakennettu ja sijoitettu ryhmä ei tiemestarin mukaan haittaa auraustyötä.

Ratkaisunhakija on liittännyt lausuntoonsa tulosteen myös Varkauden rakennustarkastajan sähköpostiviestistä. Viestissään rakennustarkastaja ilmoittaa kantansa postilaatikkojen sijoitteluun olevan sama, kuin se oli noin kymmenen vuotta aiemmin kirjatun neuvottelumuistion mukaan. Ratkaisunhakijan mukaan rakennustarkastaja katsoo lisäksi, että tyytymättömyyden ilmoitusvelvollisuus on Postin, ei postin saajan velvollisuus.

Liikenneturvallisuus

Ratkaisunhakija kritisoi sitä, että postilaatikkojen sijoittelussa ja ryhmittelyssä ei ole ollut ketään liikenneturvallisuudesta ymmärtävää ammattilaista. Nyt laatikkoryhmiä on ratkaisunhakijan mukaan sijoitettu jopa risteysalueelle. Hänen mielestään sijoitukseen tulisi saada hyväksyntä esim. Varkauden poliisilta. Myös talvikunnossapidon ongelmat heijastuvat liikenneturvallisuuteen.

Laatikkotelineiden rakennus-, asennus-, ylläpito ja kustannusvastuu

Ratkaisunhakijan mielestä yleisellä alueella olevien laatikkojen ylläpito- ja kustannusvastuu pitäisi kuulua Postille, samoin kuin tarkoitukseen sopivien uusien postilaatikkojen hankinta.

Postin menettelytapa ja tiedottaminen jakelutavan muutoksesta

Ratkaisunhakijan mukaan informaatio sähkö- ja telekaapeli sijainnista ei ole Itellan huonon tiedottamisen vuoksi saavuttanut asukkaita. Monet ovat ratkaisunhakijan mukaan luulleet värimerkintöjä laatikostojen sijoituspaikaksi ja asentaneet telineet niihin paikkoihin.

Itellan tiedottamisessa on ratkaisunhakijan mielestä ollut koko ajan uhkaileva linja, mikä on saanut suuren osan asukkaista rakentamaan telineet, jottei postin kulku lakkaa. Ratkaisunhakijan mielestä on moraalisesti erittäin kyseenalaista antaa harhaanjohtavaa informaatiota mm rakennus-, asennus-, ylläpito ja kustannusvastuista.

Ratkaisunhakija toteaa pyytäneensä Postia puhelimitse ja kirjallisesti tekemään postilaatikon sijoituksesta ratkaisupyynnön kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. Ratkaisunhakija kertoo saaneensa kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta ohjeen, jonka mukaan asiaa koskevan ratkaisupyynnön on tultava siltä osapuolelta, joka muutosta haluaa eli Postilta.

Lausuntonsa lopuksi ratkaisunhakija vielä toteaa, että on käsittämätöntä rakentaa vain päiväpostia varten uusi järjestelmä vanhalle

omakotitaloalueelle. Ilman taloudellisia perusteita tehtävä jakelumuutos pakottaa asukkaat kustantamaan siitä aiheutuvat kulut. Lisäksi uusi järjestely aiheuttaa pysyvän haitan tien kunnossapidolle, tieturvallisuudelle ja maisemakuvulle.

5.5 Muu kuuleminen

Ratkaisunhakijalle ja Itella Oyj:lle annettiin mahdollisuus lausua päätösluonnoksen perusteluista lausuntopyynnöllä 30.3.2009. Itella Oyj ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa päätösluonnoksesta. Ratkaisunhakija ei toimittanut lausuntoa päätösluonnoksen johdosta.

6. Viestintäviraston ratkaisu

Viestintävirasto hylkää perusteettomana ratkaisunhakija vaatimuksen Varkauden kaupungin Kuoppakankaan alueen jakelusuunnitelman hylkäämisestä.

7. Ratkaisun perustelut

7.1 Autojakeluun siirtymisestä ja laatikkoryhmittelystä

Postipalvelulain mukaan kirjelähetykset tulee jakaa pientaloihin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta olevaan laitteeseen tai rakennelmaan. Viestintävirasto on antamassaan postinjakeluohjeessa tulkinut, että taajama-alueella kohtuulliseksi matkaksi on katsottava enintään noin 50 metrin matka.

Postipalvelulaissa ei aseteta yleistä estettä postilaatikoiden ryhmittelylle pientaloalueella. Päinvastoin laatikkoryhmittelyä voidaan perustellusti pitää lainsäätäjän hyväksymänä jakeluverkon tehostamiskeinona. Lainsäätäjähän nimenomaisesti sallii postilaatikoiden sijoittamisen postin saajan kiinteistön ulkopuolelle, milloin sijoittamista ei voida muulla tavoin järjestää postiyrityksen ja postin saajan kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Laki ei myöskään erottele vanhoja pientaloalueita uusista alueista.

Kuoppakankaan alueen jakelusuunnitelman perustelujen mukaan laatikkoryhmittelyn syynä on siirtyminen polkupyöräjakelusta autojakeluun. Postia ryhdyttiin Kuoppakankaan alueella jakamaan autosta käsin. Itellan selvityksen mukaan polkupyörästä jakeluautoon siirtymisen myötä yksittäisen jakajan työtaakka kevenee ja kokonaiskustannukset pienenevät, kun suuret lähetyksmäärät saadaan kuljetettua jakelureitillä suoraan jakeluun käytettävällä ajoneuvolla. Lisäksi Itellan mukaan postinjakelu tehostuu, kun ajoneuvolla voidaan jakaa huomattavasti laajempia jakelureittejä suppeiden kärry- ja polkupyöräreittien sijaan.

Postilaatikoiden sijoittelulla ja ryhmittelyllä pyritään jakelusuunnitelmassa esitettyjen perustelujen mukaan saamaan postin jakelua sujuvammaksi ja hallitsemaan työvoimavaltaisen postinjakelun kustannuksia. Kustannusten hallitsemisen sanotaan olevan välttämätöntä viisipäiväisen jakeluverkon ylläpitämiseksi, sillä jaettava posti on tulevaisuudessa vähenemässä muun muassa sähköisen laskutuksen lisääntymisen vuoksi. Lisäksi ajoneuvon käytöstä taajamissa ja kaava-alueilla ei Itellan mukaan

saada hyötyä, jos jakelutyössä poiketaan jokaiselle tontille tien molempiin kulkusuuntiin.

Viestintävirasto toteaa, että lainsäätävä on jättänyt postipalvelujen tarjoajan eli Itella Oyj:n harkintaan, onko autojakeluun siirtyminen ja laatikkoryhmittelyjen toteuttaminen toiminnan tehokkuuden tai muun syyn vuoksi perusteltua. Postiyhtiön asiantuntemuksen varaan on jätetty ratkaistavaksi, saavutetaanko autojakeluun siirtymisellä ja laatikkoryhmittelyllä ylipäätään mitään tehokkuusetuja. Laissa ei toisin sanoen säädetä, millä edellytyksillä ryhmittelyjä voidaan toteuttaa sen paremmin kuin sitäkään, mitä päämääriä laatikkoryhmittelyillä pitäisi saavuttaa tai minkä mittaluokan tehokkuusedut olisivat laatikkoryhmittelyjen tai autojakeluun siirtymisen toteuttamisen edellytyksenä.

Viestintävirasto katsoo, että postiverkon tehostaminen laatikkoryhmittelyjen avulla on perusteltua postipalvelulain 1 §:ssä säädetyn lain tarkoituksen eli yleispalvelujen tasapuolisen saatavuuden turvaamiseksi. Itella Oyj:lle toimiluvassa asetettu yleispalveluvelvoite edellyttää viisipäiväistä jakelua kaikkialle Suomessa. Viestintävirasto katsoo, että Itella Oyj ei toimi postipalvelulain vastaisesti pyrkiessään postiverkon ja jakelutyön tehostamisella turvaamaan yleispalveluvelvoitteen toteuttamisen niin kaupungeissa kuin syrjäseuduilla myös tulevaisuudessa, jolloin kirjepostin volyymit saattavat esim. sähköisten palvelujen lisääntymisen johdosta merkittävästikin laskea.

Viestintävirasto katsoo, että polkupyöräjakelusta autojakeluun siirtymistä on Itellan antamassa selvityksessä riittävästi perusteltu. Myös postilaatikkojen ryhmittelyä on jakelusuunnitelmassa ja Itellan antamissa selvityksissä riittävästi perusteltu. Viestintävirasto katsoo, ettei Väliaho ole ratkaisupyynnössään tai muissa lausunnoissaan tuonut esiin sellaisia paikallisia erityisolosuhteita, joiden vuoksi Varkauden kaupungin Kuoppakankaan asuinalueella tulisi postinjakelun suhteen kohdella muista vastaavista asuinalueista poikkeavasti.

7.2 Talvikunnossapidosta

Talvikunnossapidosta Kuoppakankaan alueen yleisillä alueilla vastaa Varkauden kaupunki. Itellan selvityksen mukaan Varkauden kaupungin, Kuoppakankaan asuinalueen alustavat suunnitelmat postilaatikkojen ja laatikkoryhmien sijaintipaikoiksi katselmoitiin yhdessä katujen kunnossapidonapulaistyönjohtajan kanssa 5.6. ja 12.6.2007. Edellä mainituissa katselmointitilaisuuksissa Itellan suunnitelmia tarkasteltiin katujen kunnossapidon, kuten talvikunnossapidon kannalta. Itellan suunnitelmiin tehdyn muutoksen jälkeen Varkauden kaupungin edustajalla ei ollut jakelusuunnitelmasta huomautettavaa. Jakelusuunnitelmassa kerrotaan edelleen, että Varkauden kaupungin edustajan kanssa 11.9.2007 pidetyssä katselmointitilaisuudessa todettiin toistamiseen, etteivät Itellan suunnitelmat aiheuta haittaa Kalastajankadun kunnossapidolle, muun muassa lumenauraukselle.

Ratkaisunhakijan lausunnon mukaan Kuoppakankaalla kuitenkin syntyi ryhmittelyjen vuoksi ongelmia heti ensimmäisten lumisateiden jälkeen marraskuussa 2007. Ratkaisunhakija on liittänyt lausuntoonsa tulosteen kaupungin tiemestarin 14.11.2007 lähettämästä sähköpostiviestistä.

Tiemestari toteaa viestissä, että laatikkoryhmät on alueella sijoitettu lähes poikkeuksetta vastoin Postin ohjetta liian lähelle ajoradan reunaa.

Viestintävirasto toteaa, ettei Itellan jakelusuunnitelman voida katsoa olevan postipalvelulain vastainen sen perusteella, että vastoin Itellan ohjeistusta liian lähelle ajoradan reunaa sijoitetut postilaatikat ovat aiheuttaneet ongelmia. Kaupungin tiemestarin mukaan oikein rakennettu ja sijoitettu postilaatikkoryhmä ei kuitenkaan aurostyötä haittaisi.

Alueellista jakelusuunnitelmaa koskevassa, postipalvelulain nojalla annettavassa päätöksessä ei ole mahdollista ottaa kantaa ajoväylien talvikunnossapidon yhteydessä mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen vastuukysymysten osalta. Korvausvastuuta koskevat asiat on yleisesti suljettu Viestintäviraston ratkaisuvallan ulkopuolelle (postipalvelulain 37 §:n 2 mom.) Viestintävirasto on kuitenkin antamissaan postinjakelua koskevissa ohjeissa ja suosituksissa suositellut, että yleiselle alueelle sijoitetun, normaalin kunnossapidon yhteydessä rikkoutuneen laatikon tai laatikkoryhmän korvaamisesta vastaa postiyriety.

7.3 Liikenneturvallisuuden huomioiminen

Viestintäviraston ratkaisukäytännössä postipalvelulain 22 §:n säännöstä on tulkittu muun muassa siten, ettei jakelusuunnitelman mukainen postilaatikkojen ryhmittely kaupungin yleiselle alueelle ole mahdollista tiellä, jolla on merkittävää läpiajoliikennettä (mm. kaupungin bussilinja), mutta ei lainkaan jalkakäytäviä ja merkittyä piennaraluetta. Postilaatikkojen tai laatikkoryhmien sijoittamisen kapealle ja merkitsemättömälle kaupungin piennaralueelle on tällaisessa tilanteessa katsottu aiheuttavan postipalvelulain 22 §:n tarkoittamaa tarpeetonta vaaraa liikenteelle ja olennaista haittaa tien pidolle.

Jos postilaatikkoja ryhmitellään siten, että postin saajat joutuvat ylittämään ajoväylän postia hakiessaan, katsoo Viestintävirasto liikenneturvallisuusvaatimuksen merkitsevän, että järjestely on mahdollinen vain Viestintäviraston ohjeissa mainituin edellytyksin. Viestintäviraston ohjeiden mukaan postilaatikat on pääsääntöisesti sijoitettava siten, ettei postin saaja joudu postilähetystä noutaessaan ylittämään ajoväylää. Milloin ajoväylällä ei ole lainkaan läpiajoliikennettä tai liikenne on muuten määriteltävissä hyvin vähäiseksi, voidaan väylän varrella myös vastakkaisten tonttien postilaatikat ryhmitellä yhtenäiseksi laatikkoryhmäksi.

Muutosten kohteena olevalla alueella Kalastajankadulla, Vattuvuorenkadulla sekä Näreikönkadulla postilaatikat ja laatikkoryhmät sijoitetaan jakelusuunnitelman mukaan vain tien toiselle puolelle. Näin voidaan Itellan mukaan menetellä, koska edellä mainittujen katujen liikennemäärät ovat vähäisiä eikä ajoväylää käytetä läpiajoliikenteeseen. Käytännössä alueella liikennöivät Itellan mukaan vain sen asukkaat. Alueella on lisäksi yleisnopeusrajoitus 30 km/h, joka osaltaan vaikuttaa yleiseen liikenneturvallisuuteen ja jakajan työturvallisuuteen sekä postinsaajien turvallisuuteen postia noudettaessa.

Jakelusuunnitelman mukaan osoitepaikan Kalastajankatu 2, liittymä sijaitsee Kalastajankadun mutkassa, paikassa johon postilaatikon sijoittaminen aiheuttaisi liikenneturvallisuusriskin. Postin saajan turvallisuuden ja postinjakajan työturvallisuuden varmistamiseksi

postilaatikko jää suunnitelman mukaan entiselle paikalleen tontin ajoliittymään.

Itella on selvityksessään todennut, että ryhmittelyillä vähennetään pihoilta peruutuksia, jotka ovat aina liikenneturvallisuusriski. Kun laatikkoryhmät on lisäksi suunniteltu sijoitettavaksi siten, että lähetykset voidaan jakaa suoraan autosta sen kulkusuunnan mukaisesti, vältetään tarpeetonta liikennöintiä tontilla.

Viestintävirasto katsoo, että Itella on ottanut liikenneturvallisuuden huomioon Kuoppakankaan alueen jakelusuunnitelmassa siten, kuin sitä voidaan postipalvelulain ja Viestintäviraston postipalvelulain nojalla antaman ohjeen mukaan edellyttää. Viestintävirasto katsoo saatujen selvitysten perusteella, ettei Kuoppakankaan alueen jakelusuunnitelman toteuttamiselle ole postipalvelulaista ilmenevää estettä.

Viestintävirasto korostaa vielä, että viraston ratkaisu koskee *jakelusuunnitelman* lainmukaisuutta. Viestintävirastolla ei ole toimivaltaa ratkaista esim. liikenneturvallisuuskysymystä yksittäisen postilaatikon sijoittamisen kannalta.

7.4 Jakelusuunnitelmasta tiedottaminen ja Itellan muut menettelytavat

Postipalvelulaki ei sisällä säännöksiä alueellisen jakelusuunnitelman tietosisällöstä tai suunnitelmasta tiedottamisesta. Viestintävirasto ei siten voi ottaa postipalvelulain nojalla kantaa jakelusuunnitelmasta tiedottamiseen liittyviin menettelyihin. Viestintävirasto pitää kuitenkin valitettavana, että asiakastiedote valmisteilla olevaa jakelusuunnitelmaa koskevista keskustelutilaisuuksista jaettiin erehdyksessä vain päivää ennen ko. tilaisuutta. Itella pyrki kuitenkin korjaamaan asian järjestämällä keskustelutilaisuuden uudelleen noin kahden kuukauden kuluttua ensimmäisestä tilaisuudesta. Tätä keskustelutilaisuutta koskeva tiedote jaettiin postin saajille viikko ennen tilaisuuden ajankohtaa. Jakelusuunnitelmasta käy ilmi, että vuoden 2007 viikolle 38 suunniteltu keskustelutilaisuus peruuntui, koska Väliaho postin saajien edustajana kertoi postin saajien odottavan Varkauden rakennusvalvontatoimiston kannanottoa.

Viestintävirasto toteaa, että Itellan tiedottaminen tai postin saajille annetut mahdollisuudet vaikuttaa jakelusuunnitelmaan eivät näyttäisi poikkeavan menettelytavoista, joita Itella muualla maassa on jakelusuunnitelmista tiedottaessaan noudattanut.

7.5 Postilaatikkotelineiden rakennus- asennus- ylläpito ja kustannusvastuu

Väliahon lausunnon mukaan Itella on tiedotteissaan ja keskustelutilaisuuksissa antanut ymmärtää, että postin saajat vastaavat niin postilaatikoiden kuin telineidenkin hankinnasta, asennuksesta ja ylläpidosta.

Viestintävirasto toteaa, että lainsäätäjä on vuosia sitten ottanut kantaa siihen, että postin saaja vastaa postilaatikon hankkimisesta. Kantaa ei ole koskaan säädetty nimenomaisesti laissa, se on esitetty ainoastaan lain esitöissä (postipalvelulakia edeltäneen postitoimintalain 907/1993 HE 49/1993). Sen sijaan laatikkotelineiden hankinnasta, rakentamisesta, asennuksesta ja kunnossapidosta vastuussa olevasta ei ole säädetty sen

enempää postipalvelu- kuin postitoimintalaissa eikä asiasta lausuta mitään ko. lakien esitöissäkään.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan postilaatikon hankinta, asennus ja kunnossapitovastuun kuuluminen postin saajille on ymmärrettävää ja helposti perusteltavissa. Postin saajan intressissä on ottaa vastaan hänelle lähetetty posti, joten vastuu postilaatikosta kuuluu luontevasti hänelle. Postilaatikkotelineiden osalta tilanne on lähtökohtaisesti hyvin erilainen, koska telineiden rakentamis- ja asentamistarve perustuu Itellan aloitteesta toteutettavaan postilaatikkojen ryhmittelyyn.

Lisäselvityksessään Itella toteaaakin, että se ei voi vaatia postin saajia rakentamaan postilaatikkotelineitä. Kysymyksessä on suositus ja pyyntö toimia näin. Itellalle riittää myös yksittäisten postilaatikoiden siirtäminen vierekkäin niin, että ne muodostavat ryhmän. Viestintävirasto pitää valitettavana, että Itella ei ole tuonut em. näkökohtaa esiin esitteessä, jonka se syksyllä 2007 laati postilaatikkojen, laatikkoryhmien ja niiden lähiympäristön ylläpito- ja kustannusvastuusta. Viestintävirasto katsoo, että ryhmittelyjen kohteena oleville postin saajille jaettavassa esitteessä tai muuten asiasta tiedotettaessa olisi paikallaan tuoda esiin myös se, ettei telineiden rakentaminen ja asentaminen ole pakollista vaan perustuu postin saajien vapaaehtoisuuteen.

7.6 Lopuksi

Lopuksi Viestintävirasto korostaa, että se ei tässä ratkaisussaan ota kantaa yksittäisen postilaatikon sijoituspaikkaan. Yksittäistä postilaatikkoa koskevan erimielisyyden ratkaisee postipalvelulain 23 §:n nojalla kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Viestintävirasto toteaa, että postipalvelulain 23 §:n sanamuodon mukaan "[J]os asianosaiset eivät sovi postilaatikkojen sijoittamisesta, siitä määrää kunnan rakennusvalvontaviranomainen ottaen huomioon kysymykseen tulevan paikan muun käytön ja tarkoituksenmukaisen postitoiminnan vaatimukset." Postilaatikon sijoittamista koskevan kiistan voi näin ollen saattaa rakennusvalvontaviranomaisessa vireille kuka hyvänsä, joka haluaa saada laatikon sijoittamiskiistan viranomaisen ratkaisun.

8. Lainkohdat, joihin päätös perustuu

Postipalvelulain (313/2001) 1, 2, 12, 14, 22, 23, 30, 33, 37 §§:t.

9. Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi postipalvelulain 38 §:n mukaisesti hakea muutosta Kuopion hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Lain 6 §:n mukaan päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen se välittömästi vaikuttaa. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Apulaisjohtaja

Merja Saari

Lakimies

Sirpa Sillstén